

זאת הנות הילנות... וכהן קצור קצרו לנגע צרעת

4

אמר ר' אבי כל שאבו טמאה לידו נימול לשמונה וכל שאון אבו טמאה לידו ויגיי אין נימול לשמונה שנאמר ויטה כי חורי וילדה וכו' וטמאה וכו' וכיזה השמיני ימול בשר שרלו

5

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים: וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים עליה הארץ והאדם אין לעבד את האדמה: ואד יצלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה: וייצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ופח באפיו נשמת חיים רחי האדם לגשש חיה: כ"ט כ"א א'

6

(ו) ויצר שתי יצירות, יצירה לעולם הזה ויצירה לתחיית המתים⁹⁵, אבל בבהמה שאינה עומדת לדין לא נכתב ביצירתה⁹⁶ שני יודין.

נ"ז (כ"ט)

7

ויקח יהוה אלהים את האדם ויגלהו בגן עדן לעבדה וילקמה: ויצו יהוה אלהים עליה האדם לאמר מקל עץ הגן אכל תאכל: ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות: כ"ט כ"א א'

8

(מז) והבגד כי יהיה בו נגע צרעת, זה איננו בטבע כלל ולא הווה בעולם¹, וכן געני הבתים, אבל כהיות ישראל שלמים לה יהיה רוח ה' עליהם תמיד להעמיד גופם ובגדיהם ובתיהם כמראה טוב, וכאשר יקרה באחד מהם חטא ועון יתהוה כיעור בבשרו או בבגדו או בביתו להראות כי ה' סר מעליו. ולכך אמר הכתוב ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם (להלן יד לד), כי היא מכת ה' בבית ההוא, והנה איננו נוהג אלא בארץ שהיא נחלת ה' כמו שאמר כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזת (שם). ואין הדבר מפני היותו חובת קרקע, אבל מפני שלא יבוא הענין ההוא אלא בארץ הנבחרת אשר ה' הנכבד שוכן בתוכה. ובתורת כהנים¹⁵ דרשו עוד שאין הבית מטמא אלא אחר כיבוש וחילוק, ושיהא כל אחד ואחד מכיר את שלו. והטעם כי אז נתישבה רעתם עליהם לרעת את ה' ותשרה שכינה בתוכם. וכן אני חושב בנגע הבגדים שלא ינהגו אלא בארץ, ולא הוצרך למעט מהן חוצה לארץ כי לא יארעו שם לעולם, ומפני זה עוד אינם נוהגים אלא כבגדים לבנים¹⁶ לא בצבועים כי אולי הצבע הוציא הכיעור ההוא במקום ההוא כטבעו ולא אצבע אלהים היא, ולפיכך הצבועים בידי שמים מטמאין כדברי רבי שמעון¹⁷.

9

ואם יראה הכהן והנה לא פשה הנגע בבגד או בד בשתי או בערב או בכל כלי עור: וצוה הכהן וכבסו את אשר בו הנגע והסגירו שבועת ימים שנית: וראה הכהן אחריו הכבס את הנגע והנה לא הפך הנגע את עינו והנגע לא פשה טמא הוא באש תשרפו פחתת הוא בקרחתו או בגבחתו:

כ"ט כ"א א'

דבר יהוה אלי משה לאמר: דבר אלי בני ישראל לאמר אשה כי אבי ריצ והלדה וכו' וטמאה שבועת ימים כימי גדת דותה טמאה: ובימים ומיני ימול קשר ערלתו: ושלישים יום ושלישת ימים תשב בךמי ו ירה בכל קדש לא תגע ואל תמקדש לא תבא עד מלאת ימי הרה: ואם נקבה תלד וטמאה שבועים כגדתה וששים יום וששת ים תשב עלי דמי טהרה: ובמלאת ימי טהרה לכן או לכת תביא ו ש כן שנתל לעלה ובן יונה או יתר לחטאת אלי פתח אהל מועד ו להפכו: והקריבו לפני יהוה וכפר עליה וטהרה מקור דמיה ו ת תורת הילדת לזכר או לנקבה: ואם לא תמצא דה בך שיה קחה שתי ימים או שני בני יונה אחד לעלה ואחד לחטאת וכפר ו ייה הפכו וטהרה:

דבר יהוה אלי משה ואל אהרן לאמר: אדם כי יהיה בעור אביו ור שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת ו יבא אל אהרן הכהן או אל אחד מקבצי הכהנים: וראה הכהן ו הנגע בעור הקשר ושער הנגע הפך ו לכן ומראה הנגע צמק ו יר קשרו נגע צרעת הוא וראה הכהן וטמא אתו: ואם בהרת ו ינה הוא בעור קשרו וצמק אין מראה מן העור ושערה לא יתקף ו והקפיד הכהן את הנגע שבועת ימים: כ"ט כ"א א'

ונצמן שר צבא מלך ארם היה איש גדול לפני אדניו ונשא פנים כי כן נתן יהוה תשועה לארם והוא היה גבור חיל מצרע: וארם וצא גודים ושבו מארץ ישראל נצרה קטנה ותהי לפני אשת נצמן: ותאמר אלי גברתה אחלי אדני לפני הנביא אשר בשמרן או תסוף אתו מצרעתו: ויבא ויגד לאדניו לאמר כזאת וכזאת דברה הנצרה אשר מארץ ישראל: ותאמר מלך ארם לה צבא ואשלחה ספר אלי מלך ישראל וילך ויקח בידו עשר כברי כסף וששת אגסים והב ועשר חליפות בגדים: ויבא הספר אל מלך ישראל לאמר ועתה כבוא הספר הזה אליך הנה שלחתי אליך את נצמן עבדי ותספתו מצרעתו: והי בקרא מלך ישראל את הספר ויקרע בגדיו ותאמר האלהים אני להמית ולהחיות כי יוה שלח אלי לאסוף איש מצרעתו כי אך דעניא וראו כי מתאנה הוא לי: והי בשמעו אלישע איש האלהים כי יקרע מלך ישראל את בגדיו ושלח אליה מלך לאמר למה קרעת בגדך ויבא נא אלי ורע כי יש נביא בצאראל: ויבא נצמן בסוסו וברכבו ויעמד פתח הבית לאלישע: ושלח אליו אלישע מלאך לאמר הלך ורחצת שבע פעמים בירדן ותשב קשרך לך וטהרה: ויקצר נצמן וילך ותאמר הנה אמרתי אלי: וצא וצוא ועמד וקרא בשם יהוה אליהו ותגוף ידו אליה מקום ואסף המצרע: הלא טוב אבנה י ו תרפור נהרות דמשק מכל מימי ישראל הלא ארתץ בהם וטהרתי וסו וילך בסמה: וינש עבדו ודברו אליו ותאמר אבי דבר גדול י ו נביא דבר אליך הלאו תעשה ותרפא אלך רחצו וטהרה: וירד ויטבל בירדן שבע פעמים כדבר איש האלהים ותשב קשרו י ו דקשר נצר קטן וטהרה: ותשב אל איש האלהים הוא וכל מחנהו י ו יבא ויעמד לפניו ותאמר הנה נא ידעתי כי אין אלהים בכל הארץ כי אם בן ישראל ועתה קח נא ברכה מאת עבדך: ותאמר חיה ו אשר עמדי לפני אמ אקח ויפצרו לך לחת וקמאן: ותאמר נצמן י ו לא ימונא לעבדך מטא צמד סודים אדמה כי לוא יעשה עוד ודבר עלי תבוא לאלהים אחרים כי אם ליהוה: כ"ט כ"א א'

כטעם שמארכים חכמים בנינו נותנים טחלת אומר רבונו של עולם וואן אומרם אותה בטבתו כשאוטרים חכמים וקסוד שעתו וסודו וכוונתו לברכת החכמים וענו אמר.

בזו של עולם, אני שלח נחלומתי שלח. עלום שלחתי ואני יורע מה הוא. והי רצון מלפניו, יהוה אלתי נאלתי אבותי, יהיו כל חלומתי עלי ועל כל ישראל לטובה - בין שחלמתי על עצמי, בין שחלמתי על אחרים, ובין שחלמו אחרים עלי. אם טובים הם, סלקם וקצמם, ויתקמנו כי וכתם בחלומותיו של יוסף הצדיק. ואם צריכים רפואה, פאם בחזקתו מלך יהודה מחליו, וכמרים הנביאה מצרעתה, וינצמן צרעתו, וכמי מרה על ידי משה רבנו, וכמי יריחו על ידי אלישע, וכשם הנפקת את קללת בלעם הנרשע מקללה לברכה, כן סתפור כל חלומתי עלי על כל ישראל לטובה, ותשקוני ותתני ותרצני. אמר.

תבואת סוסים כ"ט כ"א א'

(ד) ד"א אדם כי יהיה בעור בשרו. הה"ד (נפלי יט)
 נכונת ה לצים שפטים. מוכנים היו ללצים דינים בנוהג שבכולם אדם רוכב
 על החמור פעמים שסורח עליו ומכרו פעמים ששוחק עליו ומכרו ברם הוא
 נכונת ה לצים שפטים. ומהלומות משל למטרונת שנכנסת לתוך פלמין של
 מלך כיון דחמית מלביא תלן דהלת. אמר לה המלך אל תתייראו אלו לעבדים
 ולשפחות אבל את לאכול ולשתות ולשמוח כך כיון ששמעו ישראל פרשת
 ננעים נתייראו אמר להם משה אל תתייראו אלו לאו"ה אבל אתם לאכול
 ולשתות ולשמוח. שנא' (סגס נג) רבים מכאובים לרשע והבוטח בה'
 חסד יוכבבו.

מזל ה' ה' ה'
 תצו' ע

י גבע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן: וראה הכהן והנה
 שאת לבנה בעור והיא הפכה שער לבן ומחית בעור חי בשאת:
 יא צרעת נשנת הוא בעור בשרו וטמאו הכהן לא יסגרו כי טמא הוא:
 יב ואם פרוח הפך הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל עור הנגע
 יג מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן: וראה הכהן והנה כסתה
 הצרעת את כל בשרו וטהר את הנגע קלו הפך לבן טהור הוא:
 יד וביום הראות בו בעור חי וטמא: וראה הכהן את הפך החי וטמאו
 טו הפך החי טמא הוא צרעת הוא: או כי ישוב הפך החי ונהפך
 יז ללבן וקא אל הכהן: וראהו הכהן והנה נהפך הנגע ללבן וטהר
 הכהן את הנגע טהור הוא:

(טז)

וידבר יהוה אל משה לאמר: זאת תהיה תורת המצורע ביום אביד
 טהרתו והובא אל הכהן: ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן:
 והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע: וצוה הכהן ולקח למטהר
 שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארו ושני תולעת ואזב:

(ב) זאת תהיה תורת המצורע וכו'. הכתוב קראו מצורע
 משמע שהוא עדין מצורע ואיך אמר ביום טהרתו כי אם
 הוא מצורע אין כאן יום טהרתו.

עוד נראה לפרש על זה הדרך, להיות שהנרעם כפי הטבע
 מכוונתו ספואה מעפשות ויהיה הגוף, ומגורם
 המרה אשר ממגד בלדס, ועשה רושם בבשרו, ודבר זה
 יסובבנו הענטון ולרום הלג ושמתון השכל והרפואה הטבעיים
 לזה, היא הרסות הענטון ועמיים המרסיים לו של לזס
 ומשמחים אותו, והנה צבא נע נרעם על הלדס, יכול לזס
 לומר כי סולי טבעי הוא אשר יקרה להלדס, ונלמור לו כי
 הוא זה בשביל לשון הרע לא יאמין ולא ידקק הדברים, לזה
 נמסכס אל עליון וזה שיסגר המלועד בדי ישנ ועבדיו יהיו
 פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפס יעטה (למל יג מה)
 ודברים אלו הם כפי הטבע נגדיים לרפואה סיבת הנגע,
 ולדרכה יולדו הנגע ממדס:
 ובאשר יראה הלדס, שהגס שעשה דברים אלו שהס
 נגדיים, אף על פי כן על ידי שההרר משופה
 והסודה חטאמו כי בעוט אשר פשט לשוט גילה הנגע אם
 עינו, וישנ מסטאמו וטהר לשוט, ויראה כי הפך הנגע אם
 עינו כזה ידע ויזים הוכחה בדורה שלא כל לו הנגע אלא

לד שדיבר לשון הרע, והוא אומרם זלם ספיה מורם מוליס
 שס רע, והכרם הדבר והוכסמו ביום טהרתו, שהגס שעשה
 דברים נגדיים לסוליו כנוכר אף על פי כן נטהר, כזה ידע
 כי טורם לשוט הרע הוא זה, ולא מקרה הטבעי כחושבי
 מחשבות און, וישמור פיו ולשונו, והוא מה שגמר לומר
 נרפא נגע הנרעם מן הנרוע, פירוש מן הנרוע בלה רפואמו
 ששנ ורפס לו:

אורח התי"א
 תצו' ע

הנה נא ידעתי כי אין אלהים בכל (הארצות) (הארץ) כי אם
 בישראל, יתרו אמר ייכי נחל ה' מכל האלהים אמרו שלא
 הניח יתרו עליו בעולם שלא עברה לכך אמר מכל האלהים. ורחב
 אמרה ייכי ה' אלהיכם הוא האלהים בשמים סמל, תעמן תודה ברבר
 יתרו סדם שנאמר הנה נא ידעתי. כי אין אלהים בכל הארץ כי
 אם בישראל.

תצו' ע
 תצו' ע

הראה תגלחת בחלום ישכים ואמר ייגלח ויחלף שמלוחו
 סדם שישמטו פסוק ארז
 (כי) אם גלחתי וסר ממני כח' ז' ייג' ע
 (טז)

שלו סתם הורו
 בערטיכיתא הורו בתורה הורו כבני
 עיניי שמתן תצא תורה שנאמר יול סם
 ימליו שמתן תצא תורה ופני סח אין מצויין
 תח' לצאת תח' סבניון אמר רב יוסף שלא
 יאמרו תורה ויהי זה הא לזם רב יושע בריה
 דרב אידי אמר כזי שלא יתגברו על הצבור
 ס' וסדא אמר ספני שהן מתגברין על
 הצבור רב אשי אמר משום דקז לאינשי
 חסדי

זט' נד' ה' י' (טז)

חוררו בערטיכיתא. כלומר הזהרו
 כמכבסות וכמילתא: החוררו כמטרה.
 ללמד תורה כמטרה שהחלמדיים
 מחודים זה אה זה ולא הרב:
 החוררו כבני עמיים. להשמול ללמוד
 תורה שנוהן מלא תורה שאין להם
 עסק אחר ועוד קרעחס ססלה עליהם:

יג' י' (טז)

תינתן בר אידי ילפח נמשלו דברי תורה לסימ דכתיב ווי כל צמא לכו למים
 לומר לך מה סים פניחין מקום גבוה וחלכין למקום נמוך וכו' דברי תורה אין פתקיפין אלא כמי שישערו שטלה

זט' תצו' ע